

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
RÉTI FERENC

Társszerkesztő

SÁGHY MIHÁLY

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája II. ker., Kossuth-tér 13. szám.

I. évfolyam.

Csongrád, 1903. november 8.

3. szám.

Községi háztartásunk.

Az 1904. évi köz költségvetést átdolgozó és tanulmányozó bizottságnak a költségvetésre vonatkozó javaslatait és munkálatait, melyek a 90%-ra előirányzott községi adónak 70%-ra való leszállását eredményezték, a következőkben ismeretjük.

Mindenekelőtt a községi közjövödelmek fokozása érdekében javasolta a bizottság a közgyűlésnek, hogy a Ludvár és Arany szigetek ültetessenek be barackfákkal. Mert az utóbbi éveknek tapasztalatai igazolják: hogy jó termés esetén 7-8 hold barackfával beültetett terület 2000-2400 korona évi jövedelmet is hozván; idővel joggal remélhető, hogy a kérdéses területek évente 10-20.000 korona hasznot fognak hozni a községi pénztárnak.

Javasolta továbbá, hogy a Holt-Tisza fenéki földeken, különösen ahol a nád kipusztult, nemes fűzesek létesítenek, miáltal nemesak sokkal nagyobb jövedelem fog előállni e földeken, de egyúttal a kosárfőzést mint háziipari foglalkozást üzö községi lakosok jó és értékes vesszőkhöz fognak jutni és így a kosárfőzés, mint virágzó háziipar, biztosítható lesz Csongrádon.

Javasolta továbbá, hogy a Bodor sziget, amely ma bogácsokkal és értéktelen fűzfákkal van telve és úgyszólván mi hasznat sem hoz a községnek, hasonlóan ültetessék be nemes fűzekkel. Miáltal a közel 20 hold területű sziget jelentékeny évi jövedelemnek forrása lesz.

Felhívta továbbá a közgyűlés figyelmét a halastavak megvalósítására, utasításul kívánván adni az előjárásnak, hogy az ellési holt tisztaágban, a már mérnökileg eszközölt helyszíni szemle alapján készítenő terveket és költségvetéseket Vigh Gyula meghívott szakértő uradalmi mérnök által mielőbb készíttesse el és a további teendők céljából a közgyűlésnek mutassa be.

Továbbá tapasztalván a bizottság, hogy az ugynevezett képezdei kert, a mai kezelési rendszer mellett, egyáltalában semmi községi közcélnek meg nem felel és e mellett jelentékeny összeget fizet a község évenként a kertre, — indítványoztatott, hogy a mai rendszer eltörlésével, egy, a célnak megfelelőbb kezelési rendszer létesíttessék az említett közkertben.

Utmutatásul kimondotta a bizottság, hogy a kerti gazdálkodási rendszer megállapítása egy bizottságra bíztnék és a kertész fizetésének törlésével, feles gazdálkodás volna, egy szakértő kertészszel kötendő szerződés alapján megállapítandó.

Ellenezte a bizottság: hogy a községi ingatlanoknak vételárai, melyek időközi eladások útján befolyanak, a folyó költségek fedezetére használthassanak fel. És javasolta: hogy azok a községi ingatlano-

knokba esetleg mint beruházások, hasznot-hajtólag befektetessenek: hogy a községi törzsvagyon értéke ne pusztuljon és ne szálljon alább az időközi adásvételek folytán.

Végül javasoltatott a már más szomszédos városokban divó szokások módjára, hogy: 1. Hozassék be a hús- és szeszfogyasztási pótdadó, mely a lakosság-
nak megterhelhetése nélkül a közjövödelmeket emeli; 2. utasíttassék a községi előjáróság a szükséges szabályrendeleti tervezeteknek elkészítésére, melyek alapján a község a szódavizeket megadóztathassa, — továbbá adásvételek és örökösödések után mérsékelt illetékeket szedhessen. Amit annál is inkább szükségesnek tart a bizottság, mert a szegényügy ellátása, több ezer évi teherrel nehezédvén a községi pénztárra, — alkalmas külön segélyforrásokról kell gondoskodni, hogy a község említett kötelezettségeinek, a nélkül eleget tehessen, hogy e célra a községi lakosokra adókat legyen kénytelen kivetni.

Az előadottakból kétségtelenül látható, hogy ha a fent részletezett javaslatok a célnak megfelelően életbeléptetteknek, idővel bizvást és feltétlenül legkevesebb 40.000 koronával fogják növelni a községi pénztár évenkénti jövedelmeit. Ami más szóval annyit jelent, hogy majd 40.000 koronával kevesebbet kell kivetni a községi lakosságra, községi adó fejében.

— **A Szentés és Csongrád között**, az állam által épített tiszai vashíd, mint értesültünk, e hó közepe táján fog ünnepélyesen átadni a közforgalomnak. Nagyonfontosságú és korszakot alkotó mű ez, a megyei közlekedés terén. Hosszú századoknak álma és törekvése nyert megvalósulást. Most már csak egy gondolat Szentésre Csongrádról átrándulni. Kétségen kívül ezentúl sokkal élénkebb közlekedés fog kifejlődni a megye két legnagyobb városa között. És valószínűleg Budapest felé addig is, miglen a csongrád-orosházai vasút kiépül, a szentesiek ezután Csongrádon keresztül fognak felutazni. A híd ünnepélyes megnyitásán a kereskedelmi miniszter személyesen meg fog jelenni. Reméljük: hogy városunk is megfelelő módon részt fog venni az ünnepélyes megnyitás alkalmával, hogy a nagyfontosságú közlekedési eszköz megépítése feletti örömeinek kifejezést adjon és üdvözlétét tolmácsolja mindazoknak, akiknek a mű létrehozásában szerepük és fáradozásuk volt. Most már azután a legnagyobb erélylyel és éberséggel hajtani kell a csongrád-orosházai vasutvonálnak kiépítését: hogy dél felé az olcsó és gyors közlekedésnek minden feltételeit megszerezhessük és fejlődésünket, városunknak virágzását előmozdíthassuk.

A tengeri kigyó.

Meddig fog még vajudni a régi töltések és befektetések megtérítése címén, a Csongrád-sövényházi ármentesítő társulat elleni követelésünknek ügye?!

1897. évben, Kállay Albert miniszteri biztos bevont a társulat pénztárába, a Csongrád község részére 1888. évben a m. kir. pénzügyminiszterium által adóvisszatérítés címén folyósított 17.258 ft 03 krból 12.000 frtot, a mi abból a fentartási költségekre adatott, az alapbefektetésekre esőleg számított 5025 frtot pedig meghagyta a községnek.

1897. évtől kezdve tehát elesett a csongrádi érdekeltség 12.000 forinttól, a mi 6-7 éven át már több mint 160.000 korona veszteséget képez.

1897. évben a fent nevezett miniszteri biztos egyezségi ajánlatot küldött át a községnek, mely szerint hajlandó lett volna 209.000 forintot fizetni Csongrád községének, ha lemond a liquidációról és átadja tulajdonjogilag a társulatnak a régi töltéseket és azok körül a társulat által birtokba vett földeket.

A községi képviselő testület tárgyalta a miniszteri biztosnak megkeresését. Az egyezségi tervezetet illetve ajánlatot azonban nem fogadta el a képviselő testület.

Ez ellen Söhlya Gyula főjegyző felelősséggel élt és később a 269 1900. sz. a. közgyűlési határozatnál indítványt tett, hogy vegye fel a képviselő testület az egyezkedést újra a társulattal és e végből küldjön ki egy bizottságot. Mire a képviselő testület a bizottságot Réti Ferenc, dr. Boér Antal, Réti Ernő, Hegyi Antal és Szarka Mihály községi képviselőkből megalakítván, az egyezkedés megkísérlésére kiküldötte.

A bizottság küldetésében el is járt és az egyezséget megkötötte a társulattal, mely szerint a társulat 418 ezer koronát fizet Csongrád községnek, illetve a csongrádi értéri érdekeltségnek a régi töltéstestek illetve az elfoglalt földekért és a liquidáció átengedéseért.

Az egyezségi tervezet be is lett mutatva a községi képviselő testületnek tárgyalás céljából, Szvoboda Ferenc indítványára azonban levéte-tett a napirendről.

Most ismét Söhlya főjegyző élt felelősséggel, minek folytán az ügy a megyei törvényhatósági bizottság elé került, mely is feloldotta a községi határozatot.

Ez ellen azonban Szvoboda Ferenc újra felelősséggel nyújtott be a belügyminiszteriumhoz. Mire a belügyminiszter leiratilag utasította az alispánt, miszerint tartson tárgyalást a községi előjáróság, továbbá az értéri érdekeltség részéről felelősséggel Szvoboda Ferenc és társaival annak megállapítása érdekében, hogy az egyezkedési jog és a nyereendő megtérítési összeg a községet illeti-e, avagy Szvoboda Ferencet és tarsait mint értéri érdekelteket.

Az alispán 1901. nov. 7-én és ismét 1902. január 30-án a tárgyalásokat megtartotta az érdekeltekkel és 1902. február 14-én az ügyet a vm. köztörvényhatósági bizottság elé terjesztette. Amidőn is a községi képviselő testületnek határozata, mely szerint a társulattal megkötendő egyezsége bizottság küldetett ki és a követelés érvényesítése iránt az esetleges peres lépések folyamatba tétele elhatározatott, — feloldotta és utasította a községi előjáróságot, hogy a társulattól az adóvisszatérítésből kiszolgáltató összeg, mindaddig, amíg egyezség vagy bírói ítélettel a vitás ügy végelintézését nem nyer, az értéri birtokosok javára fordítsa.

Ezen törvényhatósági bizottsági határozat ellen Szvoboda Ferenc értéri birtokos újra felelősséggel élt. Mire azután 131.124 902. sz. a. kiadott rendelettel a belügyminiszter a törvényhatósági bizottságnak határozatát feloldván, az igénylő értéri birtokosokat, követelésük érvényesítése tekintetéből, a törvény rendes útjára utasította, — a kérdés bírói eldöntéséig pedig az eddigi gyakorlatot továbbra is fentartandónak mondotta ki.

A belügyminiszteri rendelet indokolása azt mondja: hogy a fenforgó ügynek tulajdonképeni anyagát az képezi, hogy a csongrádi régi öböl alapbefektetéseknek megváltására ki az a tőke, a község-e vagy a csongrádi ártéri birtokosok. Vitéssé vált tehát, hogy az érdeklettek, illetve jog kié. Miután pedig a földadó szatellit összege a községnek lett kiutalva, azaz az a község is vette fel eredetileg az állampénztárból, emélfogva nem a községet, nem az ártéri birtokosokat kellett perre utatani.

Az ügy így állásában került a f. évben ismét községi közgyűlés, majd az ártéri birtokosok közgyűlése elé.

Minek folytán az érdeklettek kebeléből bizottság küldetett ki, a további lépések megtételére az indó javaslatok előterjesztése céljából.

A javaslat azonban még ma sem terjesztett közgyűlés elé.

Az idő halad, de az ügy eddigi kioldásában még az érdeklettek nagy kárára.

Szoboda Ferenc ártéri birtokos hite és vétele az: hogy a társulat által felajánlott 8.000 korona Csongrád községének, illetve ártéri birtokosainak, magáért a régi védőtöltésekbe tett értékek megtérítése és az elfoglalt földterületekért jár, — de ezenkívül külön illet meg minket a liquidáció.

Szerinte tehát mind a kettőt kell követelni.

Ez az álláspont a csongrádiakra nézve minire esetre jó lenne, mert kétszeres haszonnal volna. Hogy azonban miként lesz megvalósítható, még ma az sem tudhatja megmondani, aki magát a felvetett kérdésnek jogi oldalára nézve jobban informálnak tartja.

Részünkről ezuttal tartózkodunk minden vélemény nyilvánításától. A község érdekében azonban azt nem győzzük a legerélyesebben hangsúlyozni: hogy elég volt már az okoskosokból, végre a 8-ik évben lássunk hozzá molyan és erélyesen a munkához: hogy elgre hozzájussunk már valahára ahhoz, ami mienk és vegyük ki azt a pénzt, ami minket és oly rég óta hever a társulat pénztárában, csongrádiak számára tartogatva.

Követeljük tehát mindenekelőtt a régi töltésekbe befektetett értékeknek megtérítését, az elfoglalt földjeink árának megfizetését, a glálás napjától járó kamataival együtt. — Amennyiben egyezségi úton nem tudnók hoz jutni hamarosan, indítsuk meg a végből törvényes lépéseket, de minden késedelmesedés nélkül.

Mert a fődolog az legyen, hogy a pénzt legább a 10-ik esztendőre megkapjuk s azután majd reá érünk a felett osztzkodni.

Segítse, támogassa a községi előljárást az ártéri birtokosokat a fenforgó követelések érvé-

nyesítésének munkájában; de tartsa fen a község jogait is.

Mert figyelemmel arra, hogy a község egyetemé, a tiszai védőtöltésekre közadóban:

az 1876. évet megelőzőleg 136.800 K — f,

az 1876. évben pedig természetben 21.388 K 74 f,

kézpénzben pedig az 1874—1882. években 240.065 K 53 f

összeget fordított a gátak építésére;

az árvédelmi kiadásokra pedig az 1879., 1880., 1881. és 1888. években 417.987 K 56 f

összeget fordított:

kétséget nem szenvedhet, hogy bármennyire elismerjük is az ártéri birtokosoknak bizonyos nemű igényeit a kérdéses követelésre nézve, — viszont a község igényei sem hagyhatók figyelmen kívül.

A kérdésnek ezen oldalát azonban reá érünk akkor is feszegetni, ha a társulat eleget tett fizetési kötelezettségének.

Ismételve hangsúlyozzuk tehát: hogy legyen már elég a huza-vonákból, felebbezésekből és indítassék meg haladéktalanul az akció egyezkedési, esetleg törvényes úton, hogy végre valahára jusson hozzá a csongrádi ártéri birtokos és Csongrád községe ahhoz, amiért a keserves emlékü nehéz árvizes időkben, mondhatni véres verejtékével annyira megadózott.

Kérelem.

Tisztelettel kérjük azon igentisztelt olvasóinkat, akik előfizetéseiket még be nem küldték, de a Csongrádi Ujságot jártni óhajtják, hogy előfizetéseiket a kiadóhivatalba beküldeni sziveskedjenek, mivel különben a lap további küldését be fogjuk szüntetni.

Az előfizetési ár:

Egész évre	4 korona.
Fél évre	2 korona.
Negyed évre	1 korona.

A kiadóhival.

HIREK.

— Személyi hir. Mátéffy Kálmán vármegyei főjegyző a hét folyamán városunkban tartózkodott.

— Halottak napja. A kegyelet magasztos ünnepeinek megtartását f. hó 1-én a szokottnál impozánsabban adta tanújelét városunk közönsége. A holtak esendes birodalmát az élők ezrei keresték fel e napon, hogy elhunyt szeretteikkel gondolatban találkozhassanak. A sirokat koszorúk, virágok és gyertyák sokasága díszítette s a sirfejnél zokogva térdelt a bánat súlyától megrokkadt büszke lény: az ember. Fenséges ünnep halottak napjának ünnepe. Még szerető szív dobogtatja a kebleket, ünnep is marad ez örökön örökké. Városunk fiatalsága vasárnap d. u. a Kossuth-téren gyülekezve zászlóval és zeneszóval vonult ki a temetőbe, ahol Eder István volt 48-as honvéd tiszt sírjánál áldozott az elhunyt honvédek emlékének. A sirra gyönyörű koszorút helyeztek. Beszédet mondott R. Papp Miklós. Szavaltak Kovács Henrik és Draskovics Andor. Közbe dr. Hollósy István vezetése alatt a dalárda énekelt. A kápolna előtti téren Mácsay Károly segédlelkész szép alkalmi beszédet tartott.

— Kinevezés. Az igazságügyi miniszter Nyári Pál járásbírói betétszerkesztő telekkönyvvezetőt a telekkönyvvezetők rendes létszámába való beosztása mellett a szerencsi járásbíróshoz telekkönyvvezetővé nevezte ki. A jó modorú, szorgalmas tisztviselő előléptetéséhez gratulálunk!

— Örvedetes hírek községi közigazgatásunk köréből.

Lapunk zárta előtt értesítettek bennünket, hogy a községi előljárást feje ezentúl reggel 8 órától déli 12 óráig és délután 2 órától 5 óráig ellenőrizni fogja a községi tisztviselőket: hogy hivatalaikban pontosan megjelenjenek és hivatalos teendőiket szorgalmasan végezzék. El van határozva, mint értesültünk, az előljárást feje: hogy a legcsekélyebb mulasztást sem fogja megtorolatlanul hagyni. Mert igazat ad a költségvetést tanulmányozó bizottságnak, hogy tekintettel a rendszeresített állások sokaságára, kellő időben jól és pontosan elláthatók a községnek hivatalos teendői napidíjsok nélkül is, ha kiki eleget tesz hivatalos kötelességének. Hogy pedig ezen ellenőrző eljárás eredményre fog vezetni, az annál is inkább remélhető, mert mint halottuk, a járási főszolgabíró, felügyeleti hatáskörénél fogva, a saját részéről is kívánja jövőben gyakorolni a felügyeletet a községi hivatalokra. Nagyon örvendünk a fenti híreknek és ha igaznak bizonyulnak, nincs is kétségünk benne, hogy meg fogják termeni az óhajta várt gyümölcsöket.

— Az országos politikai válság hosszas vajdás után odajutott, hogy új kormányt kaptunk Tisza István gróf elnöke alatt. Reánk nézve

A csongrádi társadalom.

— A Csongrádi Ujság eredeti tárcája. —

Kétségtelenül szomorú dolog az, hogy a társadalmi élet itt igen sivár. De ez olyan kortünet, mely arra vall, hogy ezen lehet segíteni, ezt betegséget lehet gyógyítani.

Csongrádon megoszlik az emberek társasága különböző kasztokra, politikai és vallási felekezetekre.

A földművelő lenézi az iparost, a kereskedő húzódik az iparos társadalomtól, az értelmiség pedig mindkét osztálytól.

Ha egy társas összejövetelt tartanak az iparosok, ott sem kereskedő, sem hivatalnok, sem földművelő gazdák nem vesznek részt.

Vizont a gazdák összejöveteleitől távol tartják magukat az iparosok és az értelmiség.

Igy aztán nem lehet szó sem arról, hogy erős társadalmi élet fejlődhessen ki Csongrádon. Pedig sajnós akkor fog haladni ez a kis város, ha az egész társadalom összetart.

Erre a nemes célra törekszik a Csongrádon megalakult műkedvelő és daloskör, amelynek múlt héten volt az alakuló gyűlése, s ma az alapszabályokat készülő tárgyalni első közgyűlése.

Az alapszabályok tervezetéből az a cél domorodik ki, hogy a társadalom összes széthúzó részeit egyesítse.

Örömmel látjuk, hogy a tanítói kar és az ifjúság lelkesedéssel csatlakozott az iparosok által kibontott zászló alá, s immár az önálló iparos osztály és a tanítói kar dicséretes példája azt eredményezte, hogy a hivatalnoki osztályból

is beléptek a hazafias társaságba — s reményleni lehet, hogy a télen rendezendő társas összejövetelek, bálak, estélyek, felolvasások alkalmával a csongrádi társadalom egy család tagjaiként együtt fognak néhány kellemes órát eltölteni. Annál inkább remélhetjük ezt, mert a daloskör elve az, hogy csak minél egyszerűbb, fesztele- nebb, hazafiasabb jellegűek legyenek ezek a társas összejövetelek, mulatságok, s a legegyszerűbb megjelenésű hölgyet virágcsokorral fogja mindig kitüntetni a rendezőség.

Most már az előadandó darabok műsorát is elárulhatjuk.

Szinre kerülnek: E hóban Moliér világhírű vigjátéka: „A botcsinálta doktor“.

Ez lesz a bemutató előadás. December hóban „A karácsonyi álom“, Gárdonyi Géza allegorikus színműve.

Januárban „A betyár kendője“ és a „Tolonc“. Február hóban a „Revizor“, Gogoly Miklósnak világhírű vigjátéka, amelyet Magyarországon még sehol nem adták elő.

Márciusban a „Hófehérke“, Bródy Sándor nagyhatású színdarabja.

A sikerültebb előadásokat nemcsak megismétlik, hanem átrándulnak vele Félégyházára vagy Szentesre is. Természetesen előadások után táncvigalom lesz.

A hangverseny f. hó 29-ik napján fog megtartatni, melynek műsora igen változatos lesz. Az első színi előadás f. hó 21-én lesz megtartva az úri kaszinó nagytermében, amelyre már a jegyek mindhárom könyvkereskedésben pár nap

mulva kaphatók lesznek. 22-én a darabot megismétlik.

A földszinten minden hely egyformán lesz taksálva — nem lesz első és második, harmadik sor vagy tizedik sor közt különbség téve. Ezzel is a demokratikus egyenlőséget akarja a kör szolgálni. Azért tehát aki jó helyet akar kapni, az jókor gondoskodjék jegyekről.

Hogy a munkásnép is találjon módot az előadás megtekintésére: a karzatot is megnyitják majd a közönségnek.

A darabról csak annyit — hogy Moliér irta: aki a világ legkitűnőbb vigjáték írója és ez a darab olyan, hogy a hallgató közönség görcsöket kap a nevetéstől.

A botcsinálta doktor szerepét Kovács Henrik úr fogja játszani — s előre mondhatjuk, hogy érdemes lesz megnézni: mert túl fog tenni minden várakozáson.

A többi szerepek is mind kitűnő kezekben vannak.

A daloskör meghívja az országos színészeti felügyelő urat, gr. Festetich Andort is, valamint Mészáros Kálmán urat, az országos színészegyesület igazgatóját is a sikerültebb előadásokra, hogy esetleg ha a műkedvelők közt akad egy-két jelesebb tehetség: az ő jóakarattal figyelmöket felhívassuk rájuk.

Megemlítjük még, hogy a daloskör gr. Festetich Andor urat dísztagjának megválasztotta az egyesület iránt tanúsított szives és hazafias pártfogásáért.

Revizor.

az új kormány megalakítása különösen azért érdekes, mert két tagja: Tallián Béla földművelésügyi, továbbá Hieronymi Károly közlekedésügyi miniszterek városunknak és megyénknek régi ismerősei. Tallián Béla főispánja is volt megyénknek és így viszonyainkat jól ismeri. Bizunk is benne: hogy közérdekű kérelmeink az új kormány említett két tagjánál jóakaró figyelemben fognak részesülni.

— **Erzsébet ünnepély.** Boldogemlékű Erzsébet királyné emlékeztetere az összes állami iskolák f. hó 19-én iskolai ünnepélyt rendeznek.

— **Francianyelv-tanítás.** Korunk gyors haladása szellemi és anyagi téren már úgyszólván nélkülözhetetlenné teszi, hogy a jövő nemzedék minél több nyelvismerettel bírjon. Első sorban pedig a francianyelv tudása az, melyet finomabb műveltségű egyén alig nélkülözhet. Ennélfogva, tekintve azt, hogy megvan az alkalom arra, hogy leánygyermekünk francia nyelvben is oktatást nyerhetnek, nélkülözhetetlen szükség, hogy polgári leányiskolánk növendékei abban oktatást nyerjenek. A leányiskola érdemes tanítónője, özv. Zelenka Jánosné úrnő, mint tudjuk, készséggel vállalkozik arra, mert neki a tanítás csak öröm, hogy csekély havi díjért francia órákat ad. Eme körülményre amidőn felhívjuk az érdeklődő szülők figyelmét, reméljük, hogy a leányiskola igazgatója érdemes kartársának törekvéseiben buzgó támogatója leend.

— **Gyászcezet.** Egy derék, mindenki által tisztelt és becsült úrnő, példás és gondos családanya, özv. Szelhoffer Antalnénak f. hó 1-én váratlanul történt elhunytáról kaptunk gyászjelentést. A megboldogult hosszú évek során át mintaszerű tisztasággal és pontossággal vezette bold. emlékü férje, néh. Szelhoffer Antallal az első vendéglői üzletet városunkban. Halála széles körben igaz részvétet keltett. Nyugodjék békében!

— **Hieronymi közlekedésügyi miniszterségében** különösen nagy biztatást látunk, a Duna-Tisza csatorna kiépítését érdeklőleg és joggal hisszük, hogy ha hosszabb ideig a kormányon fog maradni, a csatorna kiépítése elmaradni nem fog és ezzel Csongrád jövő fejlődésének egyedüli biztos és természetes erőforrása meg lesz nyitva.

— **Beiktatás.** F. hó 1-én, mint jeleztük, tartotta meg bemutatkozó beszédét dr. Guttman Mihály, a csongrádi izr. hitközség rabbija. Az ünnepélyes isteni tiszteleten jelen volt városunk színe java vallás- és pártkülönbség nélkül. Az új lelkes beszéde mély hatást tett a megjelenőkre, amely beszéd nemcsak szép tudásról, hanem mélyen érző szívről is tanúbizonyságot tett. Mi csak szerencsét kívánhatunk az izr. hitközségnek sikeres választásához.

— **Érzékeny csapás.** Méltán annak lehet nevezni majd, ha az új kormányelnök kijelentése megvalósul, a tisztviselőkre vonatkozólag. Tervbe vétetett ugyanis, hogy a tisztviselők fizetésrendezési ügye a napirendről levétetik s csak 1904-ben, valamikor, kerül törvényhozás elé. Az 1903-ra kivetett hányadot pedig pótlék gyanánt kapják. Bizony sokan költöttek már előre a medvebőrre, mert égető szükség volt rá s most keserves csalódásnál nem kapnak egyebet. Szomorú kiábrándulás biz ez!

— **Névnapok.** A hét folyamán esett a Károlyok és Imrék napja, amikor a t. Károlyokat és Imréket jóbarátaik egész serege kereste fel, hogy jó kívánságait tolmácsolják. A Károlyok közül Hornyik Károly főkantór és Mácsai Károly tisztelendő, az Imrék közül Tasnády Imre főszolgabíró, Mészáros Imre tanító és Sinkó Imre II-od bíró fogadták a szerencsét kívánók táborát. Éljenek.

— **Községi banktartozásaink konvertálása** ügyében Réti Ferenc községi képviselő állandóan sarkalja a képviselő testületet és előljárókat, hogy kövessen el mindent annak érdekében: hogy a mai drága, az évenkénti költségvetésre nagy súlylyal nehezítő bankkölesön tartozások mielőbb olcsóbb kamatú kölcsönre változtattassanak át. A legközelebbi napokban a községi előljáróság az Osztrák-magyar bankhoz fordult megkeresésével. Érdeklődéssel várjuk a banknak válaszát. Véleményünk azonban az: hogy miután a hitelező banknak záloglevelei most 98.25-ön

állanak, kedvezőnek látszik az alkalom a konverzióra. Az ügy nagyszabásúhoz képest komolyan kell venni a dolgot és leghelyesebb lesz, ha személyesen kíséri meg az előljáróság a konverziót a hitelező banknál és megérteti a bankkal: hogy miután a kölcsönösszegnek értékét a legnagyobb részt biztosítják a jelzálogul lekötött ingatlanok, erre való figyelemmel méltán igényelhetjük az előnyösebb és olcsóbb kölcsönre leendő átváltoztatását községi kölcsönünknek.

— **Szemvizsgálat az iskolákban.** Dr. Dékány Béla városi főorvos az elmúlt hét folyamán tartotta meg az elemi iskolákban a szemvizsgálatot, mely alkalommal mintegy 60 szembeteg tanulót talált csupán a központi iskolában. A tanyai iskolákban néhol a tanulók egynegyed része szenved trachomában, kik néhol több mint fél órára járnak kezelésre s így az iskolai tanításnak heti két napját majdnem teljesen elmulasztják. Az a csodálatos, hogy noha évek óta rendszeresen kezeltek, különösen az iskolás gyermekek, a trachomások száma nemhogy fogyna, de állandó növekedést mutat. Ezen a bajon talán úgy lehetne segíteni, ha még egy tanyai trachoma orvost kérne a község s a kezelési központok számát megszorítaná. Ajánljuk ezt az illetékes községek figyelmébe.

— **Az ujoncozás.** Az új sorozás, mely már annyiszor elhalasztatott, valószínűleg e hónapban meg fog ejtteni. Legalább erre mutat ama körülmény, hogy az új honvédelmi miniszter a sorozás megtartására rendeletet adott ki. Szép, szép s az ujoncelőállítás megtartásának az öreg katonák örülnének legjobban, de előre még mit sem lehet tudni, hogy miként szabadul ki az ország az összevisszaságból.

— **Háziipari tanfolyam.** Abonyi Károly kis-kunfélegyházi tanítóképzései gazdasági tanár s Blázsik Mihály állami elemi iskolai igazgató közös felterjesztésére a földművelésügyi miniszter úr megengedte, hogy a bekövetkező télen Csongrádon ismét háziipari tanfolyam tartassék. Ezen alkalommal a fűzfónason kívül oktattatik a tanfolyamon a gyékény, zsúp és lószőr munka is. A miniszter csupán annyit kér a községtől, hogy alkalmas helyiséget, fűtést és világítást adjon. A tanfolyamra leendő felvétel végett Blázsik Mihály igazgatónál kell jelentkezni. A tanfolyam f. évi december hó 1-től 31-ig tart.

— **Műkedvelői előadás.** Az ujonnan alakult csongrádi dalkör és műkedvelő társaság nemes ambícióval munkálkodik, hogy a közönségnek minél élvezetesebb előadásokat produkáljon. Az első műkedvelői előadás már f. hó 21-én a „Botcsinálta doktor” című darab előadásával veszi kezdetét. Erre vonatkozólag lapunk mai tárcájában bővebb felvilágosítást nyerhet az olvasó. Csúpan azt jegyezzük meg, hogy a megalkult művelődési egyesületnek éltető lelke dr. Hollósy István tb. szolgabíró, aki az ügy iránti meleg szeretettel és tudásával a siker biztosítékán odaadólag fáradozik.

— **Ujságelárúsítás.** A krajcáros ujságok sokasága annyira elterjedt már országszerte, hogy szinte veszélyeztetni a komoly napilapok létjogosultságát, annál is inkább, mert minden rendű egyén kapva-kap rajtuk, jóllehet hogy a napi eseményekről csak igen hiányos kivonatban értesül. Ez azonban izlés dolga. Az pedig, hogy iskolás gyermekek állandóan árusítgatják, épen nem járja, mert az iskolai mulasztások nagy része ez okból is történik. Eme körülményre felhívjuk az iskolai hatóságok figyelmét, hogy a gyermekeket tiltsák el a naplopástól és kényszerítsék az iskolabajlásra. Lapot meg árusítsanak azok, kik rá vannak utalva és idejük is van hozzá.

— **Uj cigarettá.** E hóban újabb cigaretták fognak forgalomba kerülni, melyeket szép nyomású hüvelyben s elzárva fognak árusítani, miáltal a fertőzés veszélye teljesen elkerülhető lesz. Az új cigarettá ára mindazáltal nem drágul meg s 10 darabonként 20 fillérért fogják árusítani.

— **Tűz.** F. hó 2-án Dudás Ferenc áll. tanító rózsa-utcai lakása eddig ismeretlen okból kigyulladt s teljesen leégett. A tűzoltóság gyors kivonulása nagyban elősegítette a mentési munkálatokat, csak az volt a baj, hogy a város

lajtjai nem lévén kéznél, vizet nem lehetett kapni. A tűzoltói kérdést ideje volna már végképen rendezni. — Forgó János mámai réti tanyáján f. hó 5-én egy kocsis heretakaromány kocsival együtt, eddig ismeretlen okból elégett. A kár biztosítva volt. A vizsgálat megindult.

— **Új üzlet.** Ujszászi István mészáros iparos, a hét folyamán, a Kossuth-téren levő Forgó-féle házban, új mészárszéket nyit.

— **A Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének** hivatalos közlönyéből olvassuk, hogy az idén több mint 6400 új tag iratkozott be az egyletbe, akikkel a tagok száma a 27 ezret meghaladta. A múlt hóban az egylet vagyona 23.719 koronával emelkedett és az alaptőke jelenleg 975 ezer korona, melyből 625 ezer korona állami és székesfővárosi értékpapirokban, a készpénz pedig a Hazai Bankban van elhelyezve föltétlen biztosítással. Elhatározták ezután, hogy a 90-ik főköpénztárat Krempachon fogják megalkotni. Az egylet jelenleg 13 rokkant munkásnak és három árvának nyújt rendszeres heti segítséget. Az egylet iránt szívesen szolgál fölvilágosítással a központi iroda.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* 350 szám. A Magyar Könyvtár ez évi októberéig megjelent 350 számának teljes jegyzékét adta ki a kiadó cég, a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) udv. könyvkereskedés. A népszerű vállalat jegyzéke, amelyet a cég kívánatra készíttél ingyen megküld bárkinek, több részből áll. A számok szerinti jegyzékben minden füzet rövid jellemzését tartalmazza tájékoztul. A szakok szerinti jegyzék a verses műveket, az elbeszélő műveket, a színműveket és az ismeretterjesztő műveket közli csoportosítva a szerzők ábcés rendjében. Végül felsorolja a Magyar Könyvtár kötött kiadásait is. Csak ebből a teljes jegyzékből tűnik ki, mily tartalmas már is a Magyar Könyvtár, s hány becses, de eddig drága munkát tett olcsó kiadásban népszerűvé. Arany János, Jókai, Mikszáth, Hercegy Ferenc, Bródy Sándor, Ambros Zoltán nevét említjük csak a magyar irodalom kiválóságai közül, akik mind szerepelnek egy vagy több munkával a Magyar Könyvtár füzetében. A külföld nagy írói közül egész sereget először mutatott be a Magyar Könyvtár a magyar közönségnek. Gorkij, H. G. Wells, Kipling nevét említjük csak. A jegyzékben ki-ki megtalálja kedvenc íróját és olcsón megszerezheti Könyvtára számára. A jegyzék végén megvan a Fővárosi Színházak Műsora teljes jegyzéke is, s a cég kiadásában megjelent színművek, regények és elbeszélések, dísz- és ajándékművek, történelmi díszművek, utazási, föld- és néprajzi művek, nyelvkönyvek, általános érdekű művek jegyzéke is. Továbbá a Remekírók Képes Könyvtára és a Festőművészet Remekel Projektsusa. A jegyzék utolsó oldalán részletmegrendelésre is használható megrendelő jegy is van.

* **A Révai kalendárium** 1904. évre megjelent és minden érdeklődőnek ingyen küldi meg a Révai Testvérek irodalmi intézet részvénytársaság Budapest, Üllői-út 18. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Piaci árak.

Buza métermázsánként 14.40—14.60 K. Árpa métermázsánként 12.00 K. Kukorica métermázsánként 12.00 K. Hizott sertés elősúlyban kilónként 0.96—1.02 K (páronként 45 kiló élet és 4% engedménnyel).

Magyar burgonya Dél-Afrikában. Pirnitzer Gyula, a kereskedelmi miniszter dél-afrikai, fokvárosi tudósítója fölhívja a magyar gazdákat és exportőrök figyelmét arra, hogy a dél-afrikai angol gyarmatok a burgonyakivitel szempontjából nagyon hálás piacokkal kínálkoznak. — Magyarország idej burgonyatermelése, mely nagyon bőnek ígérkezik, arra kényszeríti a hazai termelőket, hogy feleslegüket lehetőleg kivitel útján értékesítsék és ennek kapcsán ismét felmerül a külföldi piacok felvételképességének kérdése. — Gazdaközönségünk figyelmét már korábban felhívták azon feletted kedvező esélyekre, melyek burgonyakivitelünknek Dél-Afrikában kínálkoznak. Tetteket is kedvező lépések burgonyakivitelünknek Dél-Afrikába való irányítására, sőt néhány kocsirakomány magyar burgonyát a folyó évben el is adtak Dél-Afrikában; ámde úgy látszik, hogy az érdekelt hazai körök nincsenek még teljesen tájékozva arról, miszerint burgonyatermelésünk szempontjából Dél-Afrika burgonyatermelése ugyanis korántsem fedezi lakosságának szükségletét és az ezen termelési fejlesztésére tett minden erőmegfeszítés dacára, az ottani fogyasztás túlnyomó részét importált áruval fedezik. A dél-afrikai angol gyarmatok kikötőin át az 1901. évben közel 100,000 font ster-

Borbély üzletekben kérjük a Csongrádi Ujságot!

